

Sygn. akt III USK 489/21

POSTANOWIENIE

Dnia 10 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania J. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J.

o składki ubezpieczeniowe,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 10 sierpnia 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 27 kwietnia 2021 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od odwołującej się na rzecz pozwanego kwotę 1.800 (tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...], postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2021 r., uchylił wyrok Sądu Okręgowego w R. z dnia 6 lipca 2018 r. i odrzucił odwołanie J. Z. od decyzji organu rentowego z dnia 5 marca 2014 r.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] wniósł pełnomocnik odwołującej się. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne, to jest: (-) czy datę i skuteczność doręczenia, o którym mowa w art. 477⁹ § 1 k.p.c. ocenia się na podstawie przepisów k.p.c., które co do zasady stosuje sąd powszechny, czy też

k.p.a., które co do zasady stosuje organ rentowy, a jeśli są to przepisy k.p.a., to czy skarżący może na etapie postępowania kasacyjnego zarzucać naruszenie tych przepisów, które stosował Sąd drugiej instancji; (-) czy przepisy te dla sądu powszechnego mają charakter przepisów postępowania, czy też przepisów prawa materialnego; (-) czy w sytuacji kiedy organ rentowy wie z własnych czynności sprawdzających, że adres pod który kieruje pisma nie jest adresem miejsca zamieszkania, ani miejsca pracy ubezpieczonego, (art. 42 k.p.a.) i ubezpieczony pod tym adresem nie przebywa, może skutecznie w trybie art. 44 k.p.a. doręczać pisma pod ten adres, opierając się wyłącznie na wadliwych adnotacjach o niepodjęciu dwukrotnie awizowanej przesyłki w terminie, czy też w takiej sytuacji powinien raczej ustanowić dla ubezpieczonego przedstawiciela, o którym mowa w art. 34 k.p.a.?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia jej do rozpoznania oraz orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotne zagadnienie prawne jest pojmowane jednolicie w orzecznictwie. Chodzi o problem prawny, który nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie. Nadto musi to być zagadnienie dotyczące wykładni przepisów prawa, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, a skarżący powinien sformułować problem prawny, określić przepisy prawa i wskazać argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen i tym samym przeprowadzić stosowny wywód prawny, zbieżny do pytania prawnego, o którym mowa w art. 390 k.p.c., tak by uchwycić istotę i wagę formułowanego problemu. Dopiero łączne spełnienie powyższych warunków otwiera drogę do stwierdzenia, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307).

Analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia wskazuje, że skarżący nie spełnił powyższych wymogów. Przede wszystkim skuteczność doręczenia zastępczego decyzji organu rentowego ocenia się według k.p.a. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r., I UK 352/07, LEX nr 491468), a art. 43 zdanie pierwsze k.p.a. ma zastosowanie do doręczenia decyzji organu rentowego, a przewidziane w nim doręczenie opiera się na fikcji prawnej, że pismo zostało doręczone adresatowi w tym samym dniu, w którym dokonano doręczenia zastępczego (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 27 października 2009 r., II UK 81/09, OSNP 2011 nr 11-12, poz. 166).

Zgodnie z art. 477⁹ § 1 k.p.c., miesięczny termin do wniesienia odwołania od decyzji organu rentowego rozpoczyna bieg od dnia doręczenia tej decyzji jej adresatowi. Doręczenie decyzji przez organ rentowy następuje na podstawie przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego (art. 83 ust. 1 i art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 1009), co oznacza, że ustalenie prawidłowości i daty tego doręczenia następuje zgodnie z regułami ustanowionymi w postępowaniu administracyjnym. W sprawie, w której wniesiona została rozpoznawana skarga kasacyjna, doręczenie skarżącemu decyzji organu rentowego wraz z pouczeniem o sposobie i terminie jej zaskarżenia nastąpiło w sposób określony w art. 44 k.p.a. (tzw. doręczenie zastępcze). Zastępcze formy doręczenia oparte są na domniemaniu prawnym, że pismo zostało doręczone adresatowi. Generalnie przyjmuje się, że domniemanie to można obalić między innymi przez wykazanie, że adresat pisma z przyczyn od niego niezależnych nie mógł odebrać przesyłki i dowiedzieć się o jej treści (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2014 r., I CSK 289/13, OSNC 2015 nr 2, poz. 26 i powołane w nim orzeczenia).

Kwestia związana z wyjazdem za granicę stanowiła przedmiot wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. wyrok z dnia 24 czerwca 2015 r., I UK 347/14, LEX nr 1771401). Wówczas wskazano, że do obalenia rozważanego domniemania nie jest wystarczające, że adresat pisma nie miał możliwości odebrania przesyłki i zapoznania się jej treścią z uwagi na nieobecność w miejscu zamieszkania, ale konieczne jest również wykazanie, że nie mógł tego uczynić z przyczyn od siebie niezależnych, a więc ze względu na okoliczności obiektywne, na które nie miał

wpływu (np. z uwagi na nieobecność spowodowaną chorobą lub niespodziewaną koniecznością wyjazdu poza miejsce zamieszkania). Z kolei wiedza pozwanego odnośnie do wyjazdu skarżącej (osoby prowadzącej działalność gospodarczą, a więc osoby, której można przypisać minimalny poziom staranności o swoje sprawy) za granicę datuje się na 2017 r., bo wówczas przesyłka zawierająca wezwanie do zapłaty została zwrócona z adnotacją „adresat wyprowadził się”. Wcześniej organ rentowy nie był informowany o zmianie miejsca pobytu (zamieszkania), a adres (Machowa 86) nadal figurował w bazie PESEL-2.

W tym stanie rzeczy w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne, bo orzecznictwo wyjaśnia reguły stosowania przepisów dotyczących problematyki doręczania decyzji organu rentowego. Ich wykładnia w konkretnej sprawie może być z powodzeniem dokonana za pomocą zwykłej wykładni prawa, co też trafnie zdiagnozował Sąd Apelacyjny, przyjmując, że okres czterech lat od momentu doręczenia decyzji nie prowadzi do możliwości zastosowania dobrodziejstwa art. 477⁹ § 3 k.p.c.

Z tych powodów orzeczono w myśl art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach orzeczono w myśl art. 98 § 1 i 398²¹ k.p.c.

[as]